

Asia: VN/7791/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tilastokeskuksesta annetun lain ja tilastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko Tilastokeskukselle hallituksen esityksessä kirjattu uusi tehtävä selkeästi kuvattu?

Kyllä.

Kyse on pitkälti olemassa olevan tutkija- ja aineistopalvelun kirjaamisesta tilastolakiin ja tilastokeskuksesta annettuun lakiin ja siten palvelun lakisääteisen aseman täsmentämisestä.

2. Miten arvioitte valtioneuvoston etusijaa käyttölupahakemusten käsittelyssä suhteessa alaiseen hallinnon viranomaisiin?

Etusija on kriittisissä tarpeissa hyväksyttävissä. Nämä tarpeet olisi hyvä olla etukäteen määritelty.

Myös tutkimusorganisaatioiden tarpeisiin pitää kohtuullisessa aikataulussa vastata, jotta tutkimushankkeiden toteutus ei suunnitelluissa aikatauluissa vaarannu.

Kaikki olennaiset tarpeet pitää olla riittävästi resursoitu. Asiakasrahoituksen osuus kulujen kattamisesta on nykyisellään melko suppea. Jos lisärahoitusta ei ole saatavissa, voisi omarahoitusosuuden nostamista selvittää, jos sen avulla voisi varmistaa riittävät resurssit eri tahojen tarpeisiin.

3. Ovatko hallituksen esityksen ehdotusten tietosuoja koskevat pykälät riittävän täsmällisiä?

Kyllä

Tilastokeskuksen keskitetty rooli pseudonymisoinnissa ja anonymisoinnissa on kannatettava.

4. Onko aineiston tietosuojaoikeudellinen käsittelyperuste riittävästi kuvattu?

Kyllä

5. Onko aineiston säilytystä koskeva tekstiosuus riittävän täsmällinen?

Pääperiaatteeltaan kyllä.

Tapauskohtaisesti joustavuutta tutkimusprojektien tarpeiden mukaan olisi hyvä olla lainsäädännön minimivaatimusten lisäksi.

6. Onko tietojen käyttötarkoitus rajattu riittävän selkeästi?

Kyllä

7. Ovatko raaka-aineiston ja valmisaineiston käyttörajaukset riittävän selkeitä?

Kyllä

8. Mahdollistaako hallituksen esitys tutkijalle luovutettavien tietojen antamisen suoraan Tilastokeskuksen tutkijapalvelulle, kun tutkijan on tarkoitus käsitellä tietoja tutkijapalvelun etäkäyttöympäristössä?

Kyllä

9. Edistääkö hallituksen esitys tutkimuksessa hyödyllisen tiedon saamista tutkijoiden käytettäväksi?

Edistää.

Esitys lisää tiedon saamisen joustavuutta ja nopeutta sekä mahdollisuutta yhdistää eri tietoaaineistoja. Raaka-aineistojen metatietoihin pitäisi panostaa niiden hyödynnettävyyden lisäämiseksi.

Esitys lisää tasapuolista pääsyä tietoaaineistoihin ja tutkimuslaitosten näkökulmasta kannatettava. Jatkokssakin tasapuolisuus kaikkien tutkimustoimijoiden osalta on tärkeää kuten myös se, että ei rakenneta aineistoille käyttörajoituksia tutkimusorganisaatioiden vastuuministeriön, juridisen yrittäjämuodon tai muiden vastaavien syiden perusteella.

Hämäläinen Tuula
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy